

Naslovnica prve izdaje
Babiškega vestnika iz leta 1929
(fotografija: Gordana Njenjić)

Babiški vestnik

◆
Gordana Njenjić

Društvo diplomiranih babic je bilo ustanovljeno leta 1919 in leta 1920 registrirano v Ljubljani. Pod imenom Slovensko babiško društvo je začelo delovati leta 1925. Na občnem zboru je bil podan predlog, da društvo začne izdajati svoj časopis za medsebojno obveščanje in razvoj stroke. Poimenovali so ga »Babiški vestnik«.

Prvi Babiški vestnik je izšel leta 1929 v dvojni številki, januar/februar. Časopis je bil za članice društva obvezen. Sprva je izhajal kot mesečnik, nato dvomesečnik. V njem so izhajali strokovni prispevki babic, obogateni z izkušnjami in dogodki na terenu. Časopis je skrbel za seznanjanje z novostmi in smernicami razvoja ginekologije in porodništva, zato so v njem pogosto sodelovali tudi zdravniki. Izhajal je vse do leta 1969.

Babiški vestnik je revija izredne vrednosti. Najprej, ker je izhajal v hudih razmerah, drugo, ker je bil tako kakovosten in je imel vlogo permanentnega izobraževanja babic. Seznanjanje z novostmi v vsaki številki je bilo izrednega pomena, saj so bile opisane novosti v babištvu, predstavljene so bile novejšje doktrine in načini dela. Včasih pri bolj zahtevnih temah so se nadaljevanja vrstila v več številkah zapovrstjo.

Babiški vestnik je vseboval tudi poročila vseh sestankov strokovnega vodstva Društva diplomiranih babic. Lepo je prebrati, da se je na občnem zboru zbralo 300 babic. Prebrati, da so se občnega zbora udeležili ugledni gostje – od svetovno priznanih ginekologov, ki so bili tudi vidni člani ginekoloških združenj, kot tudi predstavnikov ministrstva za zdravje in vlade, predstavnikov inštituta za varovanje zdravja in Rdečega križa.

Nalogo, napisati nekaj o Babiškem vestniku, sem dobila že dolgo. A kaj ko sem začela brskati po arhivu in sem želela vzeti v roke vsako revijo, jo pogledati. Zato sem pripravila povzetke naključno izbranih števil. V reviji iz leta 1960 sem opazila zapisnik prve seje upravnega in nadzornega odbora Slovenskega babiškega društva. Seja je bila 30. 1. 1960. Simbolično – ravno na ta dan sem se rodila tudi jaz! Na dnevnem redu te seje je bila 1. točka Poročilo o volitvah in formiranje novega upravnega in nadzornega odbora. Za podpredsednico Upravnega odbora je bila izbrana Anica Paulus. Prav ona je bila moja mentorica ob vstopu v mojo prvo službo. Ob prebiranju seznama ostalih članov sem odkrila še tri kolegice, ki so bile moje sodelavke v porodni sobi še lepo število let. Seja je potekala v prostorih babiške šole, ki je moje delovišče zadnjih dvajset let. Zgodovina ali naključje?

Ni bilo vedno vse rožnato. V Babiškem vestniku je bilo kdaj pa kdaj prebrati o stiskah terenskih babic, kako ni bilo zadosti petroleja, ki so ga nujno potrebovale za svoje delo in bi ga morale dobiti. V časopisu so babice opozarjale tudi na druge pomanjkljivosti in težke pogoje dela. Večkrat je bilo poudarjeno zelo slabo plačilo za tako težko in naporno delo, predvsem

v zimskih mesecih, na podeželju, na oddaljenih kmetijah, kamor so se s težavo prebile in morale ostati tam tudi nekaj dni. Po dolgih 40 letih dela in več babice niso imele uredbe, po kateri naj bi prejemale stalno mesečno podporo. V stari Jugoslaviji (FLRJ) niso imeli urejenih predpisov. V reviji so redno objavljali tudi osmrtnice. V reviji iz letnika 1947 sem prebrala poročilo o smrti Kristine Zahrastnik in njenih težavah.

V Babiškem vestniku niso pisali samo o pravicah babic, ampak tudi o njihovih dolžnostih, o moralnem in etičnem delu, opozarjali so tudi na uživanje alkohola pri babicah in resnih ukrepih, ki jih lahko doletijo.

Obstajal je tudi dokument »Pravila za babice«, ki je bil izdan leta 1925 pri Ministrstvu za narodno zdravje. Ta pravila so bila podobna današnjemu statutu združenj. Po drugi svetovni vojni so se razmere začela spreminjati, tudi za babice. V Zagrebu je 2. junija 1957 Državni sekretariat FLRJ sprejel Pravila združenja društev diplomiranih babic Jugoslavije.

Nekoč sem imela pomisleke, kako nam v današnjem času ne uspe narediti ene takšne revije. Pravzaprav imamo takšne revije, to sta Utrip in Obzornik zdravstvene nege. Danes pa so tudi drugi časi, obdobje interneta in dosegljivost informacij takoj in kadarkoli, tudi konference po Skypu, če se ti slučajno ne uspe usesti v avto in v eni uri pripeljati na določeno sejo. Nekoč pa je seveda bilo drugače in zato je ta revija bila tako pomembna za sleherno babico.

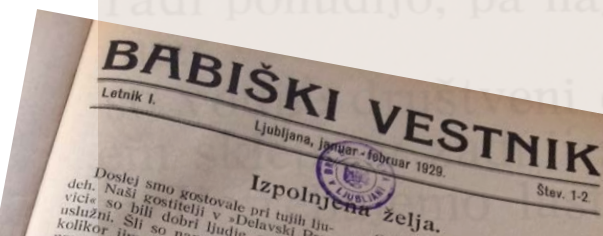
Literatura:

Babiški vestnik, 1929; št. 1–2, Ljubljana

Babiški vestnik, 1947; št. 4, Ljubljana

Babiški vestnik, 1960; št. 7–9, Ljubljana

Uvodnik v prvi reviji Babiškega vestnika 1929 (vir: Zbornica – Zveza, fotografija: Gordana Njenjić)

Izpolnjena želja.

Doslej smo gostovale pri tujih ljudeh. Naši gostitelji v »Delavski Prilici« so bili dobri ljudje, prijazni in uslužni. Sli so nam na roko, kjer in kolikor jim je le bilo mogoče. Nikoli nam niso zavračali prošnji, nikoli nam niso dali čutiti, da nisno pri njih doma. Po vsem tem se jim moremo samo kar najbolj iskreno zahvaliti za vse, kar so nam dobrega storili.

Ali vendar: Tuja streha je le tuja streha. Doma nisi in ne moreš po lastni volji gospodariti, kakor je zate prav in dobro. Naše potrebe rastejo iz dneva v dan. Pri tujih ljudeh pa ne moreš reči: to bi rad in ono zahtevam. Zadovoljen moraš biti s tem, kar ti sami in radi ponudijo, pa naj ti zadošča ali ne.

Take misli ne vodile društveni odpror pri njegovem sklepu v zadnji seji odretkelega leta: Potrebujemo lastno glasilo in pripravljamo lastno, da bo list mogel iziti čimprej. Tudi da sklepate je lahko, izvršiti pa to. Premagati je bilo treba še sto in težav, predno smo mogli rešiti edaj pa naj gre list v tisk!

rečno smo pa vendar prišli tudi ga in sedaj imate list v rokah. ga boste sprejele prijazno? Ali ga zavrnile, češ, nisi nam potrebnaj kajti ne le potreben, neobravavo potreben je bil. O tem biti nobenega dvoma. Tako ot je naše, pa brez lastnega ora hirati in počasi izhirati. njih more izvršiti samo list, la ne more biti govora o ebi ali nepotrebi, ampak tem, kaj bo list nudil in vzdržimo.

Nekaj naslovnice Babiškega vestnika (vir: Zbornica – Zveza, fotografija: Gordana Njenjić)

Kristina Zahrastnik je umrla

Iz Radeč pri Zidanem mostu smo prejeli od tov. Zahrastnik Ivanke sporočilo, da je dne 12. marca t. l. umrla njena mati Zahrastnik Kristina, ki je bila vsa dolga leta članica bivšega Društva dipl. babic, po osvoboditvi pa je ostala še naročnica »Babiškega vestnika«, čeprav svojega babiškega poklica že ni več izvrševala.

Kristina Zahrastnikova, roj. Maroltova, se je rodila 8. maja 1877 v Leskovcu pri Krškem. Babiško šolo je dovršila v Ljubljani dne 30. junija 1896 in je bila torej malo manj kot 51 let babica. Samo v Radečah je služila kot babica polnih 40 let in je zato upravičeno pričakovala, da bo na svoja stara leta prejela vsaj toliko pokojnine, da ji ne bo treba prositi kruha. Toda ni ji bilo dano, da bi dočakala nove, že toliko časa obetane uredbe o babicah, po kateri naj bi prejela stalno mesečno podporo v višini, ki bi odgovarjala nje-

nemu desetletja trajajočemu vestnemu delu. Od domačega krajevnega odbora je dobivala zadnje mesece po 300 din podpore, s čemer ji seveda ni bilo v dovoljni meri pomagano. Zeleti bi bilo, da bi uredba imela veljavnost od 1. januarja 1947 dalje, da bi se sorodnikom umrle babice naknadno mesečna podpora, s katero bi deloma pokrili stroške za pogreb.

Iz takih posameznih primerov se najbolj jasno pokaže, kako so oblasti stare Jugoslavije zanemarjale babiški poklice in niso poskrbele za to, da bi bile babice deležne bolezenskega in starostnega zavarovanja, ki bi jim na stara leta vendarle nudilo gotovost, da bodo mogle v miru preživeti zadnje dni, ne da bi bile odvisne od pomoči sorodnikov.

Kristini Zahrastnikovi bo ohranila naša sekcija časten spomin.

Osmrtnica za Kristino Zahrastnik (vir: Babiški vestnik, 1947, letnik XV, fotografija: Gordana Njenjić)